

Miloš Havelka

Max Weber a počátky sociologie náboženství

1. Sociologie náboženství a její základní problémy / 19
2. Badatel, doba a interpretace díla / 47
3. Historickofilozofické a sociálněpolitické pozadí Weberovy sociologie / 57
Tzv. „konec“ filozofie / 58 Novokantovská rehabilitace filozofie / 60 Historismus proti osvícenství / 62 Krize historismu / 64
4. Základní problémy Weberovy metodologie / 68
5. Sociologie: konstrukce a porozumění / 81
„Konkrétní“ a „abstraktní“ sociologie / 81 Kritika psychologismu / 84 a) *Racionalizace a její pragmaticko-ekonomický původ* / 86
b) *Porozumění smyslu sociálního jednání* / 90 c) *Svoboda v situaci moderní racionalizace* / 99 Evidence porozumění / 103 Sociální vztahy a legitimní řády / 104 Protestantismus a duch ekonomické racionality / 108

Max Weber

Sociologie náboženství

1. Vznik a počátky náboženství / 119
Při náboženském jednání jde původně o tento svět / 121 Víra v duchy / 122 Nadsmyslové mocnosti / 124 Animismus a symbolismus / 125 Svět bohů a funkční bohové / 128 Kult předků a domovní kněžství / 132 Bohové politických svazků a lokální božstva / 133 Monoteismus a každodenní religiozita / 136 Monoteismus univerzalistický a monoteismus relativní / 138 Působení na bohy, magie, bohoslužba / 140

2. **Kouzelník – kněz / 143**
3. **Pojem boha; náboženská etika; tabu / 149**
Etická božstva; bůh soudce / 151 Sociologický význam norem tabu; totemismus / 155 Tabuizace společenství / 158 Magická etika; náboženská etika / 160
4. **Prorok / 163**
Prorok v protikladu vůči knězi a kouzelníkovi / 165 Prorok a zákonodárce / 167 Prorok a učitel / 169 Mystagog / 171 Prorocká misie etická a exemplární / 172 Prorocká zvěst a postoj k životu a kosmu / 175
5. **Obec / 177**
Prorok, následovníci a náboženská obec / 179 Náboženství v obci / 182 Působení proroka a činnost kněží / 183
6. **Posvátná věrouka; kázání; pastorální péče / 185**
Svaté písmo a dogma / 187 Učení / 190 Kázání a pastorální péče / 193 Přizpůsobení věrouky laickým konvencím / 195
7. **Stavy, třídy a náboženství / 197**
Rolnická religiozita / 199 Městská sídla obcí etického náboženství, zvláště křesťanství / 201 Poměr šlechty k náboženství; rytířští bojovníci víry / 203 Byrokracie a náboženství / 205 Rozmanitost měšťanské religiozity; postoje obchodníků / 207 Atypické náboženské chování malé a střední buržoazie / 209 Religiozita řemeslníků / 208 Etické náboženství spásy otroků a chudých / 213 Posun v učení o spáse při obratu k lidovým vrstvám / 215 Náboženství a ženy / 217 Závislost náboženství spásy na společenských třídách a stavech / 219 Náboženství „národa páriů“; resentment / 221
8. **Intelektualismus a náboženství / 229**
Vyhranění náboženského učení působením intelektuálů / 231

- Odvrát intelektuální elity od politiky k náboženství / 234 Proletaroidní intelektualismus a náboženství / 237 Maloměšťanský intelektualismus v židovství a v raném křesťanství / 239 Rozporná úloha intelektualismu ve středověku / 243 Plebejský intelektualismus a sekty / 244 Náboženství „nenábožných“ / 245
- 9. Problém teodiceje / 249**
 Idea jednoho Boha a nedokonalost světa / 251 Různé typy teodiceje; mesiánská eschatologie / 252 Víra v onen svět / 253 Víra v odplatu / 254 Víra v predestinaci a víra v prozřetelnost / 255 Pokus o řešení problému: dualismus / 256 Víra v karman / 257
- 10. Spása a znovuzrození / 259**
- 11. Cesty ke spáse a jejich vliv na způsob života / 265**
 I. Spása vlastním přičiněním / 267 1. *Magie a ritualismus* / 267 2. *Sociální práce* / 270 3. *Sebezdokonalování; extáze a orgie* / 272 *Metodická příprava ke spáse* / 273 *Náboženská virtuozita* / 276 *Askeze mimosvětská a askese světská* / 278 *Askeze a kontemplace* / 280 *Mystika východní, asijská, a mystika západní* / 285 II. Spása prostřednictvím spasitele / 290 *Spása pomocí svátostí a institucionální milosti* / 292 *Spáse skrze víru* / 296 *Spása z milosti predestinace* / 303
- 12. Náboženská etika a „svět“ / 309**
 Napjatý vztah náboženské etiky smýšlení ke světu / 311 Etika sousedská podkladem náboženské etiky / 313 Almužna a charita / 315 Náboženské zavržení úroku / 317 Rozpor mezi nábožensky etickou a ekonomickou racionalizací života / 318 Neovladatelnost náboženské lásky a politická moc / 322 Změny v postoji křesťanství ke státu / 328 „Organická“ etika povolání / 329 Religiozita a sexualita / 332 Etika bratrství a vztah k umění / 337

13. Světová kulturní náboženství a „svět“ / 341

Pozice konfuciánského „gentlemana“ ve světě / 343 Západní
křesťanská a puritánská askeze prací ve světě / 345 Příklon
židovství ke světu / 346 Vztah katolíků, židů a puritánů k výdě-
lečné činnosti / 351 Zákon a tradicionalismus v židovství / 352
Osvobozující krok Pavlův; puritáni a židé / 356 Zapojení islámu
do světa / 358 Odmítání světa ve starém buddhismu / 361 Tra-
dicionalismus asijských masových náboženství / 363 Odmítnutí
světa v raném křesťanství / 364